

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโรคมะเร็งเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตอันดับแรก ๆ ของประชากรไทย สำหรับโรคมะเร็งที่เกิดกับผู้หญิงนั้น รายงานจากสถาบันมะเร็งแห่งชาติระบุว่า ชนิดของมะเร็งที่พบผู้ป่วยรายใหม่มากที่สุด 5 อันดับแรก (โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ 2564) ได้แก่ มะเร็งเต้านม มะเร็งปากมดลูก มะเร็งลำไส้ใหญ่และทวารหนัก มะเร็งปอด และมะเร็งเยื่อโพรงมดลูก ซึ่งผู้หญิงทุกคนล้วนมีโอกาสเป็นได้ทั้งสิ้น ดังนั้นการรู้จักกับโรคมะเร็งเหล่านี้และรู้ว่าจะป้องกันตัวเองจากโรคได้อย่างไรจะช่วยลดความเสี่ยงของการเกิดโรคได้อย่างมาก

มะเร็งเต้านม เป็นมะเร็งที่พบได้บ่อยและเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตอันดับต้นๆ ในผู้หญิง ส่วนในผู้ชายก็พบมะเร็งเต้านมได้เช่นกันแต่ไม่บ่อยนัก โดยประมาณ 90% ของมะเร็งเต้านมเกิดจากต่อมน้ำนมและท่อน้ำนม จึงมีโอกาสมากที่จะพบการเกิดมะเร็งในเต้านมทั้งสองข้าง ทั้งในระยะแรกและหลังจากการตรวจวินิจฉัย อย่างไรก็ตามการตรวจพบมะเร็งในระยะแรกจะช่วยให้การรักษามีโอกาสประสบความสำเร็จได้สูง

มะเร็งปากมดลูก เป็นมะเร็งในเพศหญิงที่พบได้บ่อยที่สุดเป็นอันดับ 2 รองจากมะเร็งเต้านม (สถิติของสถาบันมะเร็งแห่งชาติ ปี พ.ศ.2553) และมีผู้หญิงไทยเสียชีวิตจากโรคนี้อเฉลี่ย 14 ราย/วัน โดยเกิดได้กับผู้หญิงทุกคนที่ผ่านการมีเพศสัมพันธ์ เนื่องจากกว่าร้อยละ 90 ของผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูกมีสาเหตุจากการติดเชื้อไวรัส HPV (Human Papillomavirus) ซึ่งเป็นไวรัสที่ติดต่อผ่านการสัมผัสทั้งจากการมีเพศสัมพันธ์และไม่ใช้เพศสัมพันธ์ ส่วนปัจจัยอื่นที่ทำให้ผู้หญิงมีโอกาสเป็นโรคมะเร็งปากมดลูกมากขึ้น ได้แก่ ช่วงอายุระหว่าง 40-50 ปี มีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุยังน้อย เปลี่ยนคู่นอนบ่อย ๆ มีบุตรหลายคน สูบบุหรี่ รวมถึงการมีปัญหาระบบภูมิคุ้มกันบกพร่อง เช่น เป็นโรคแพ้ภูมิตัวเอง (SLE) เป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวี

มะเร็งลำไส้ใหญ่ เป็นโรคมะเร็งที่พบมากเป็นอันดับ 3 ของผู้หญิง โดยปัจจุบันแพทย์ยังไม่ทราบสาเหตุที่แท้จริงของการเกิดโรค แต่พบว่าปัจจัยที่เพิ่มความเสี่ยงของโรคมะเร็งชนิดนี้ ได้แก่ อายุโดยเฉพาะผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป มีประวัติคนในครอบครัวเคยเป็นโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่หรือเคยถูกตรวจพบว่ามีติ่งเนื้อในลำไส้ใหญ่มาก่อน มีประวัติเป็นโรคลำไส้ใหญ่อักเสบเรื้อรัง สูบบุหรี่ ดื่มแอลกอฮอล์ขาดการออกกำลังกาย น้ำหนักเกิน และที่สำคัญคือเป็นผู้ที่ชื่นชอบอาหารไขมันสูงและไม่ค่อยรับประทานผัก ผลไม้

เป็นโรคที่เซลล์ปกติในลำไส้ใหญ่มีการเปลี่ยนแปลง โดยมีการแบ่งตัวเพิ่มจำนวนอย่างไม่หยุดยั้งจนควบคุมไม่ได้ การเปลี่ยนแปลงนี้อาจใช้เวลาเป็นปี ในระยะแรกๆ เซลล์อาจเป็นเพียงแค่นีื้องอกธรรมดา แต่หากปล่อยทิ้งไว้โดยไม่ทำการรักษาหรือตัดทิ้ง เนื้องอกนี้อาจลุกลามกลายเป็นมะเร็งได้

มะเร็งปอด เป็นโรคมะเร็งที่ผู้หญิงเป็นมากในอันดับที่ 4 โดยไม่เพียงเป็นโรคที่พบได้บ่อย แต่ยังเป็นโรคที่มีความรุนแรงและมีอัตราการเสียชีวิตสูงมากคือกว่าร้อยละ 60 ของผู้ป่วยตรวจพบโรคเมื่อเซลล์มะเร็งลุกลามเข้าสู่ระยะที่ 4 ซึ่งเป็นระยะที่มีอัตราการอยู่รอดห้าปีไม่ถึงร้อยละ 5 เป็นโรคที่พบได้มากในประเทศไทยและเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตอันดับต้นๆ ของทั้งเพศชายและเพศหญิง

มะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูก หรือมะเร็งมดลูก เป็นมะเร็งที่พบบ่อยเป็นอันดับ 3 ของมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์ผู้หญิงไทย ผู้คนชอบนำไปสับสนกับมะเร็งปากมดลูก ที่พบบ่อยเป็นอันดับ 1 โรคนี้อาจมาพบแพทย์ตั้งแต่แรกเริ่มมีอาการ มักรักษาได้หายค่อนข้างสูง มดลูกเป็นอวัยวะที่มีลักษณะคล้ายชมพูที่อยู่เชื่อมต่อด้านบนของช่องคลอด เป็นที่ให้ทารกฝังตัวและเจริญเติบโต เยื่อบุโพรงมดลูก คือ ผนังด้านในของมดลูก ซึ่งในวัยเจริญพันธุ์จะหนาตัวขึ้นทุกเดือน เพื่อรับการฝังตัวของ ตัวอ่อน (ทารก) หากเดือนใดไม่มีการตั้งครรภ์เยื่อบุโพรงมดลูกจะสลายตัว ออกมาเป็นประจำเดือน (ระดู) ส่วนปากมดลูกคือส่วนล่างสุดของมดลูกที่เชื่อมต่อกับช่องคลอด ปีกมดลูกก็คือ รังไข่และท่อนำไข่ ที่อยู่ 2 ข้างเชื่อมต่อกับโพรงมดลูก ในประเทศไทย พบบ่อยเป็นอันดับ 3 ของมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรี โดยพบประมาณ 3 คน/แสนราย/ปี ในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น อเมริกา หรือยุโรป พบบ่อยเป็นอันดับ 1 ประเทศไทยในฐานะประเทศกำลังพัฒนา ที่เริ่มมีลักษณะความเป็นอยู่คล้ายคลึงประเทศแถบตะวันตกมากขึ้นทุกที จึงพบการเกิดมะเร็งชนิดนี้เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ

จากที่มาและปัญหาข้างต้น ทางคณะผู้จัดจึงมีความคิดเห็นในการทำสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 5 มะเร็งร้ายที่ผู้หญิงต้องระวัง โดยต้องการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียรูปแบบสื่อมัลติมีเดียเพื่อเป็นสื่อให้ผู้รับชมโรคมะเร็งในผู้หญิง เข้าใจและให้ความสำคัญกับโรคมะเร็งแก่ผู้หญิง เพื่อประชาสัมพันธ์ 5 มะเร็งร้ายที่ผู้หญิงต้องระวัง ให้กับผู้หญิง กลุ่มเสี่ยงจึงต้องอาศัยรูปแบบการให้ความรู้ที่มี ความน่าสนใจ และเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เป็นการกระตุ้นให้ผู้หญิงมีความตระหนักถึงความสำคัญ จึงสนใจที่จะศึกษาวิธีการต่าง ๆ เพื่อสร้างรูปแบบในการให้ความรู้แก่ผู้หญิง

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 เพื่อวิเคราะห์และออกแบบสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 5 มะเร็งร้ายที่ผู้หญิงต้องระวัง
- 1.2.2 เพื่อพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 5 มะเร็งร้ายที่ผู้หญิงต้องระวัง
- 1.2.3 เพื่อประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 5 มะเร็งร้ายที่ผู้หญิงต้องระวัง

1.3 ขอบเขตโครงการ

1.3.1 ขอบเขตด้านการนำเสนอ สื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 5 มะเร็งร้ายที่ผู้หญิงต้องระวัง โดยนำเสนอในรูปแบบนำเสนอแอนิเมชันซึ่งประกอบด้วย ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง และ ปฏิสัมพันธ์

1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่

- 1) มะเร็งเต้านม
  - 1.1) ปัจจัยเสี่ยง
  - 1.2) อาการของโรค
  - 1.3) คำแนะนำเพื่อลดความเสี่ยง
- 2) มะเร็งปากมดลูก
  - 2.1) ปัจจัยเสี่ยง
  - 2.2) อาการของโรค
  - 2.3) คำแนะนำเพื่อลดความเสี่ยง
- 3) มะเร็งลำไส้ใหญ่และทวารหนัก
  - 3.1) ปัจจัยเสี่ยง
  - 3.2) อาการของโรค
  - 3.3) คำแนะนำเพื่อลดความเสี่ยง
- 4) มะเร็งปอด
  - 4.1) ปัจจัยเสี่ยง
  - 4.2) อาการของโรค
  - 4.3) คำแนะนำเพื่อลดความเสี่ยง
- 5) มะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูก
  - 5.1) ปัจจัยเสี่ยง
  - 5.2) อาการของโรค
  - 5.3) คำแนะนำเพื่อลดความเสี่ยง

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ได้สื่อถึงมัลติมีเดีย เรื่อง 5 มะเร็งร้ายที่ผู้หญิงต้องระวัง

1.4.2 ผู้สนใจทั่วไปสามารถนำเอาเนื้อหาของรูปแบบสื่อมัลติมีเดีย 5 มะเร็งร้ายที่ผู้หญิงต้องระวังไปใช้เป็น สื่อการเรียนการสอนได้

1.4.3 อาจเป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเรื่องอื่นๆต่อไปในอนาคต

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 สื่อมัลติมีเดีย หมายถึง สื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 5 มะเร็งร้ายที่ผู้หญิงต้องระวัง

1.5.2 มะเร็งร้าย หมายถึง โรคนี้ออกชนิดร้ายแรง เกิดจากเซลล์แบ่งตัวผิดปกติ แล้วลุกลามไปยังเนื้อเยื่อข้างเคียง เรียกชื่อตามบริเวณที่เป็น

1.5.3 ผู้ใช้หมายถึง บุคคลทั่วไปที่มีความสนใจและมีความต้องการเพื่อค้นคว้าหาความรู้ในสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 5 มะเร็งร้ายที่ผู้หญิงต้องระวัง

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี